

BVD / SBP

- rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A83/003

8 februari 1983

DE UNIE VAN SOWJETVERENIGINGEN VOOR VRIENDSCHAP EN
CULTURELE RELATIES MET HET BUITENLAND

Het Sowjetrussische blad Kommunist, een van de periodieken van het CC van de CPSU, heeft in het nummer van medio januari een artikel gepubliceerd van voorzitter van het Presidium van de "Unie van Sowjetverenigingen voor Vriendschap en Culturele Relaties met het Buitenland" (Soyuz Sovetskikh Obshchestv Druzhby i Kul'turnoy Svyazi's Zarubezhnyimi Stranami; SOD). In dit artikel wordt gesteld dat de samenwerking met vriendschapsverenigingen (d.w.z. in het buitenland) van belang is bij de inspanningen om de relaties tussen staten te verbeteren en bij het streven om te komen tot, zoals het in Sowjetterminologie heet, wederzijds voordelige betrekkingen.

Op 24 november 1982 had dezelfde - tijdens een in Moskou ter ere van de zestigste verjaardag van de stichting van de Sowjet-Unie gehouden internationale bijeenkomst van vertegenwoordigers uit bijna 90 landen van buitenlandse "Verenigingen voor Vriendschap met de Sowjet-Unie" en van Sowjetrussische massaorganisaties - de betrokkenheid van deze vriendschapsverenigingen in de strijd voor de vrede geprezen. Zij deelde toen ook mee dat het aantal van deze verenigingen de laatste vijf jaar van 114 naar 130 was gestegen, wat volgens haar getuigde "van de hoge waarde die aan de Sowjetrussische buitenlandse politiek werd gehecht, die gericht is op de vestiging van de vrede" en "een teken genoemd mag worden voor de groeiende interesse voor het leven in de Sowjet-Unie". Illustratief voor het belang dat van Sowjetzijde wordt gehecht aan de activiteiten van de vriendschapsverenigingen is het feit dat de eerder genoemde internationale bijeenkomst in Moskou werd toegesproken door CPSU-CC-secretaris en plv. Politburolid , tevens hoofd van de Internationale Afdeling van het CC-CPSU, die een overzicht gaf van de successen die het Sowjetvolk gedurende het zestigjarig bestaan van de Sowjetstaat op alle terreinen had weten te bereiken.

DE UNIE VAN SOWJETVERENIGINGEN VOOR VRIENDSCHAP EN
CULTURELE RELATIES MET HET BUITENLAND

De Unie van Sowjetverenigingen voor Vriendschap en Culturele Relaties (SOD) is de overkoepelende organisatie van de 80 verenigingen voor vriendschap met het buitenland, waarvan de Vereniging USSR-Nederland een voorbeeld is. Volgens het eerdergenoemde Kommunist-artikel hebben deze Sowjetrussische vriendschapsverenigingen meer dan 1000 afdelingen in de republieken, steden en regio's van de Sowjet-Unie, die allen uiteraard onder de SOD-parapluie vallen. Daarnaast kent de SOD nog ongeveer 30.000 z.g. collectieve leden, waaronder - aldus het door het Sowjetrussische persbureau Novosti uitgegeven Yearbook USSR van 1980 - basisorganisaties in fabrieken, instellingen, openbare en staatsorganisaties begrepen worden.

Volgens een artikel in het derde nummer van 1979 van het Sowjetblad Polititsjeskoje Sambobrazovanie (Politieke Zelfopvoeding) "verricht (de SOD) haar werkzaamheden in nauw overleg met Sowjetorganisaties en instellingen, waaronder unie-ministeries, de Sowjetacademie van Wetenschappen, het vakverbond AUCCTU, de jeugdorganisatie Komsomol etc.". De SOD en de individuele vriendschapsverenigingen ".....vervullen de rol van openbare hulporganisaties voor partij en staat bij het oplossen van belangrijke internationale problemen" en hun "veelzijdige activiteiten" vormen "een soort 'volks'-diplomatiek werk". Tegelijkertijd werken zij aan "..... de versterking van het socialistisch gemenebest, de ontwikkeling van de sociale vooruitgang en de vestiging van de vrede".

Volgens het artikel van _____ in Kommunist onderhoudt de SOD betrekkingen met meer dan 9000 openbare en sociale organisaties en met vele personen uit het openbare leven, de wetenschap en de cultuur in 141 landen, waaronder uiteraard de eerdergenoemde 130 verenigingen en organisaties voor vriendschap met de Sowjet-Unie, over de hele wereld gespreid.

SOD-onderafdelingen en secties vertegenwoordigen - aldus weer het Novosti Yearbook - de Sowjetbevolking in 10 internationale organisaties zoals de World Association of Twinned Towns, de International Association of Democratic Lawyers, de European Cultural Society, de World Esperantist Movement in Defence of Peace en de Association for Ties between Soviet and Foreign Towns. De SOD geeft wekelijks het blad Moscow News uit, dat behalve in het Engels ook verspreid wordt in het Arabisch, Frans en Spaans. Het maandblad Culture

and Life verschijnt in het Russisch, Engels, Frans, Duits en Spaans. In 1975 bedroeg de oplage van beide periodieken resp. 600.000 en 90.000 exemplaren.

* * *

In het eerdergenoemde Novosti Yearbook USSR van 1980 wordt de Unie van Vriendschapsverenigingen SOD genoemd onder de z.g. openbare organisaties, waarin volgens artikel 6 van de Grondwet van 1977 "....(de) CPSU de leidende macht en kern (vormt)". Daarmee staat vast dat in het Sowjetbestel de SOD, net als andere "openbare" organisaties, verplicht functioneert onder toezicht van de CPSU en zich te houden heeft aan de vanuit de partij gegeven richtlijnen. Voorzover het de op het buitenland gerichte activiteiten betreft zal de SOD zich daarom vooral moeten richten naar de CPSU-CC-Afdeling Buitenland o.l.v. plv. Politburolid en CC-secretaris

, het partijonderdeel dat belast is met de voortdurende contrôle op de uitvoering van het internationale Sowjetbeleid, daarvoor beleidsvoorbereidende werkzaamheden verricht en een belangrijke taak heeft op het terrein van de beïnvloeding. Binnen deze CC-Afdeling is de sector "International Social Organizations" (geleid door) verantwoordelijk voor de relaties met de internationale vakbeweging, met organisaties op het gebied van de jeugd, vrouwen, journalisten, wetenschappers en zaken betreffende de vrede. Vanuit deze sector wordt toezicht gehouden op de binnen het mantelwezen opererende Sowjetrussische organisaties en m.n. ook op de SOD en de daarbij aangesloten vriendschapsverenigingen. Het belang dat door de CPSU gehecht wordt aan dit soort organisaties als het erom gaat de publieke opinie in het Westen ten gunste van het Kremlin te beïnvloeden werd in oktober 1979 onder woorden gebracht door toen hij tijdens een conferentie van ideologische werkers stelde dat vakbonden, vriendschapsverenigingen en andere openbare organisaties een grote rol spelen "in the cause of developing and deepening mutual understanding among peoples, and the spreading of correct ideas about real socialism" (d.w.z. het Sowjetsocialisme).

* * *

In de bezetting van de bestuursfuncties binnen de onder de SOD vallende vriendschapsverenigingen valt op dat vaak personen er in voorkomen die op andere terreinen binnen het Sowjetbestel een zekere bekendheid genieten. Van de 48 in 1980 bekende voorzitters van vriendschapsverenigingen was ongeveer de helft Sowjetminister, plv. minister of lid van de regering van de RSFSR; 12 van hen waren tevens lid CC-CPSU. Anderen bekleedden functies in het CC-apparaat of waren lid van de Sowjetacademie van Wetenschappen. Onder de plv. voorzitters treft men naast journalisten en artiesten functionarissen uit het CC-apparaat aan, benevens hooggeplaatste militairen (voornamelijk voor de Oostbloklanden) en religieuze leiders.

Enige bekende voorbeelden zijn :

- , voorzitter vereniging USSR-BRD, tevens lid CC-CPSU en hfd CC-Afd. Internationale informatie
- , voorzitter Sowjet-Bulgaarse vriendschapsvereniging, tevens lid CC-CPSU en directeur van het Instituut voor Marxisme-Leninisme
- , Sowjet-Oostenrijkse vriendschapsvereniging, lid CC-CPSU en hoofdredacteur Izvestia
- , voorzitter vereniging USSR-USA, tevens voorzitter van de Sowjetacademie voor Medische Wetenschappen
- , plv. voorzitter vereniging USSR-USA, lid CC-CPSU, hoofd Amerika-Instituut, plv. voorzitter Wetenschappelijke Raad voor Vredesonderzoek.

* * *